

OMSTILLINGSPLAN FOR
KVÆNANGEN KOMMUNE

2021 - 2023

KVÆNANGEN NÆRINGSFABRIKK

Innhold

Omstillingsplan 21-23	3
1. Bakgrunn for omstillingsarbeidet	3
1.1 Bakgrunn for omstillingsstatusen	3
1.2 Planprosessen	3
1.2.1 Validering av dokumentet	3
1.3 Plandokumentet.....	3
1.4 Avgrensninger	3
2. Visjon og mål for omstillingsarbeidet	4
2.1 Visjon for omstillingsarbeidet	4
2.2 Hovedmål.....	4
2.3 Effektmål	5
3. Innsatsområder	5
3.1 Opplevelsesnæringer	5
3.1.1 Mål.....	6
3.1.2 Strategi.....	7
3.2 Tilrettelegging og entreprenørskapskultur	7
3.2.1 Mål.....	8
3.2.2 Strategi	9
3.3 Utvikling og samarbeid i eksisterende næringsliv.....	9
3.3.1 Mål.....	9
3.3.2 Strategi.....	10
4. Organisering av omstillingsarbeidet	10
5. Ressursinnsats og finansiering	11
Vedlegg – Datagrunnlag	12
1. Datagrunnlag og andre tiltak i strategi og forankringsfasen	12
1.1 Kommuneplanens samfunnsdel	12
1.1.1 Covid-19.....	12
1.1.2 FNs Bærekraftsmål	13
1.1.3 Utdanning	13
1.2 Utviklingsanalyse Kvæningen Kommune.....	13
1.2.1 NHOs Kommune NM.....	15
1.3 Drømme Kvæningen	17
1.4 Statistikk for Kvæningen kommune, mai 2021	17
1.4.1 Sammensetning av næringer	18
1.4.2 Pendling og demografi.....	18
1.5 Hytteturisme i Kvæningen kommune	20
1.6 Kartlegging reiseliv i Kvæningen	21

Omstillingsplan 21-23

1. Bakgrunn for omstillingsarbeidet

1.1 Bakgrunn for omstillingsstatusen

Kvæningen kommune ble tildelt omstillingsmidler fra Troms Fylkeskommune i tre år i perioden 2018-2020. Bakgrunnen for tildelingen var blant annet en svært høy andel sysselsatte i offentlig sektor hvor 63,6 % av kommunens arbeidstakere i 2015 var ansatt i offentlig sektor, fallende folketall over mange år og en utfordrende demografi.

Omstillingsmidlene skulle være et virkemiddel for å stimulere til økt næringsutvikling, skape arbeidsplasser i privat sektor i Kvæningen, etablere en entreprenørskaps- og intraprenørskapskultur, i tillegg til å gjøre kommunen mindre avhengig av de offentlige arbeidsplassene.

1.2 Planprosessen

Kvæningen kommune fikk først innvilget omstillingsstatus i mai 2017, den første perioden av omstillingsprogrammet løp fra 2018 ut 2020.

I desember 2020 fikk Kvæningen forlenget omstillingsstatus for perioden 2021-2023.

I påvente av bl.a. utarbeidelsen av kommunedelens samfunnsplan ble det vedtatt i omstillingsstyret at den ny omstillingsplanen 21-23 skulle ferdigstilles før sommeren 21.

Daglig leder i Kvæningen Næringsfabrikk har vært prosjektleder for utforming av Omstillingsplan 21-23, basert på Omstillingsplan 18-20.

1.2.1 Validering av dokumentet

- Godkjent av Omstillingsstyret 02.06.21
- Godkjent av Formannskapet 08.06.21
- Godkjent av Kommunestyret 23.06.21

1.3 Plandokumentet

Formålet med omstillingsplanen er å utvikle et plangrunnlag som begrunner og prioriterer bruken av de ekstraordinære midlene som formidles gjennom omstillingsstatusen.

Omstillingsplanen har et tidsperspektiv på 3 år, fra 1.1.2021 til 31.12.2023.

Omstillingsplanen beskriver situasjonen forut for omstillingssøknaden, samt status og resultater etter 3 år med omstillingsarbeid. Planen skal synliggjøre målene for omstillingsarbeidet og de prioriterte innsatsområdene.

Innsatsområdene gir uttrykk for satsingsområder eller veivalg for å nå målsettingene.

Denne omstillingsplanen begrunner sine valgte satsingsområder basert på de funn lagt fram i Del 1 av omstillingsplanen. Satsingsområdene vil ved behov bli revidert årlig gjennom en handlingsplan som skal vedtas av kommunestyret.

Omstillingsstyret skal vedta forslaget til omstillingsplan og sende denne til kommunen for endelig behandling og vedtak.

1.4 Avgrensninger

Forvaltning og bruk av omstillingsmidlene reguleres av Forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler forvaltet av fylkeskommunene, sist endret fra 1.1.17, med tilhørende retningslinjer. Forskriften regulerer forvaltning og bruken av de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene over kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene og kap. 553 Omstillingsdyktige regioner. Omstillingsarbeid ligger under kap. 553 post 65 Omstillingsprogram ved akutte endringer i arbeidsmarkedet.

Ifølge retningslinjene vil det bety at tilskudd ikke kan dekke:

- Drift av næringsvirksomhet eller organisasjoner
- Direkte eller indirekte investeringer i virksomheters egenkapital
- Drift eller investeringer i statlige, fylkeskommunale eller kommunale lovpålagte oppgaver

Omstillingsmidlene skal i hovedsak brukes til forstudier og forprosjekter, unntaksvis hovedprosjekter. Tilskuddet skal ha utløsende effekt.

Prosjekter innenfor tradisjonell jord- og skogbruksdrift som kan tildeles støtte av det ordinære virkemiddelapparatet med midler fra jordbruksavtalen kan normalt ikke tildeles omstillingsmidler.

Omstillingsarbeidet er et ekstraordinært næringsutviklingsarbeid, og de forventede resultater av prosjekter og tiltak som støttes av omstillingsmidlene skal materialiseres i form av arbeidsplasser. Det betyr igjen at prosjekter med annen målsetting enn arbeidsplasser bare unntaksvis kan prioriteres. Eksempel på slike unntak kan være kompetanse-utviklingstiltak eller tiltak med effekter innen utvikling av etablererkultur som nevnt i innsatsområdenes strategier.

2. Visjon og mål for omstillingsarbeidet

2.1 Visjon for omstillingsarbeidet

Bygge kultur for entreprenørskap og utvikling i Kvænangen.

2.2 Hovedmål

Omstillingsprogrammet skal være med å bidra til å skape eller sikre 75 arbeidsplasser totalt over 6-årsperioden 2018-2023.

Omstillingsprogrammet	2018-2020	2021	2022	2023	Sum
Skapte eller sikrede arbeidsplasser	44	12	10	9	75

Det skal også måles hvor mange årsverk det skapes over perioden 21-23 uten at det tallfestes et konkret mål for dette, denne statistikken skal kun benyttes som informativ.

Arbeidsplassene skal måles via innrapportering fra enkeltprosjekter ved hjelp av digitalt rapport-skjema.

2.3 Effektmål

Den direkte effekten av omstillingsarbeidet vil være realiseringen av hovedmålet på 75 skapte eller sikrede arbeidsplasser.

Dette vil legge grunnlaget for ny vekst og optimisme, det vil føre til kompetanseutvikling og økt bolyst. Kvæningen vil bli mer attraktivt for etablering av nye bedrifter og legge grunnlaget for netto innflytting.

Tidligere støttemottakere skal følges opp for å sikre en kvalitativ utvikling av bedriften/prosjektet/ tiltaket og skape et mer robust næringsliv i kommunen.

For å følge denne utviklingen forslås følgende årlige måleindikatorer:

- Nyetableringer – etableringsfrekvens
- Sysselsettingsutvikling i for av arbeidsplassvekst
- Resultat i NHOs Kommune-NM
- Resultat fra årlig spørreundersøkelse som skal dokumentere utvikling i lokalt næringsliv med hensyn på sysselsetting, resultatutvikling, samarbeidsrelasjoner, kompetanseutvikling og motivasjon/inspirasjon for utvikling.

3. Innsatsområder

Forslag til enkelttiltak/prosjekter for hvert innsatsområde beskrives i årlige handlingsplaner.

Under hvert enkelt innsatsområde er det angitt strategier, benevnt med bokstav og navn. Disse finnes også igjen under de enkelte innsatsområder i Handlingsplanen.

Omstillingsprogrammet vil gjennomgående og innenfor alle innsatsområder arbeide for å utvikle møteplasser, stimulere til økt samarbeid og være diskusjonspartner og pådriver for næringslivet i Kvæningen.

3.1 Opplevelsesnæringer

Opplevelsesnæringer, herunder blant annet reiseliv, småskala matproduksjon og kulturnæringer, blir i utviklingsanalysen dratt frem som det eneste bransjerettede innsatsområdet for omstillingsarbeidet i Kvæningen.

Bakgrunnen for denne prioriteringen er at man mener disse bransjene har et stort uutnyttet potensial i Kvæningen. Beliggenheten blir dratt fram som en fordel for kommunen. Kvæningen ligger nært vekstbyen Alta med tilhørende flyplass og E6 går gjennom kommunen, noe som muliggjør verdiskaping fra turismen tilknyttet eksempelvis Nordkapp og Tromsø. I tillegg til dette må den allerede godt etablerte hytteturismen sees på som en lite uutnyttet ressurs med betydelige muligheter for opplevelsesnæringer.

Særlig naturbasert reiseliv, med skikjøring, scooterkjøring, guiding på Øksfjordjøkelen og fisketurisme dras fram. Det finnes flere aktører innenfor reiseliv i Kvæningen, men disse er i stor grad og/eller deltidsaktører. Utviklingsanalysen peker på at det ville være en fordel om man klarer å få frem flere større reiselivsaktører i kommunen og får et mer formalisert samarbeid mellom de ulike aktørene.

Kvæningen har vært og er fremdeles en primærnæringskommune. Å utnytte disse tradisjonene til økt grad av foredling og småskala matproduksjon kan være en fornuftig strategi. Produktmuligheter som har blitt nevnt er foredling av sauekjøtt, reinkjøtt, storfe og ulike typer fiskeprodukter.

De siste årene har vi sett en økt etablering i grønnsaks-, urter og bærproduksjon, og det er nå et økende kompetansemiljø innen dette området. Å støtte oppunder og spille videre på dette må sees på som en god investering.

Erfaringer fra andre kommuner viser også at økt grad av lokal matforedling vil understøtte det lokale reiselivet og gi kommunen flere attraksjoner å spille på.

Kommunen har også en unik kulturhistorie, særlig knyttet til samer og kvener. Mange reindriftsaktører har hatt sommerbolig i kommunen, i tillegg har det vært mange sjøsamer bosatt i Kvænangen. Denne lokalhistorien er såpass spesiell og interessant at den bør kunne gi muligheter for næringsutvikling og lokal verdiskapning.

Det må tas hensyn til de enorme restriksjonene Covid-19 setter på opplevelsesnæringen!

3.1.1 Mål

Omstillingsprogrammet skal være med å bidra til 6 nye eller sikrede arbeidsplasser innen innsatsområdet Opplevelsesnæring i omstillingsperioden.

	2021	2022	2023	Sum
Opplevelsesnæring	2	2	2	6

Delmål:

- Oppfordre og legge til rette for etableringer av produkter eller tjenester knyttet til lokal kulturhistorie, norsk, samisk, sjøsamisk og/eller kvensk.
- Oppfordre og legge til rette for etableringer av produkter eller tjenester knyttet opp til hytteturismen i Kvænangen
- Oppfordre og legge til rette for etableringer av en eller flere større reiselivsprosjekter som kan ha en «fyrtårn/motor» funksjon for reiselivet i Kvænangen.
- Oppfordre og legge til rette for at det blir etablert reiselivsprodukter som baserer seg på flere sesonger
- Økt attraktivitet og synlighet for Kvænangen

3.1.2 Strategi

Hovedaktivitet	Strategi	Mulige tiltak	Prosjektmål
A	Utvikle overnattings-/serverings-/opplevelsestilbud for besøkende	Bedriftsrettede tiltak	<ol style="list-style-type: none"> 1. Økt fokus tilbudsutvikling i flere sesonger 2. Økt fokus på utvikling av matopplevelser 3. Etablering av produkter eller tjenester som synliggjør lokal kulturhistorie 4. Økt fokus på utvikling av tilbud knyttet opp mot hytteturismen 5. Legge til rette for store reiselivsprosjekter
B	Bærekraftig reiselivsutvikling	Enkel reiselivsstrategi	Utvikle en felles bærekraftig reiselivsstrategi i samarbeid med lokalt næringsliv
C	Økt attraktivitet for Kvæningen	Felles tiltak eller bedriftsrettede tiltak	Økt synlighet og tilrettelegging for nye markeder

3.2 Tilrettelegging og entreprenørskapskultur

Tilrettelegging og entreprenørskapskultur anbefales i utviklingsanalysen som innsatsområde nummer 2. Dette punktet har vært et positivt innslag i første del av omstillingsperioden, og har bl.a. resultert i bedrifter som Kvæningen Gårdsprodukter, Hagells bær og grønne saker og Kvæ-Skjer EB (som i dag heter kvaeningen.com).

Innsatsområdet favner bredt og det er på dette punktet den tyngste byrden om å skape en entreprenørskapskultur ligger. Området har tidligere vært den posten i budsjettet som har hatt minst midler tilgjengelig, men vi ser at dette, de to siste årene, har vært en feil da det har blitt innvilget flest tilskudd innen dette området, noe som er en indikator på at vi er på tur i riktig retning mot å bygge entreprenørskapskultur.

Man bør også bruke omstillingsperioden til å gjøre kommunen mer attraktiv for bedrifter som ønsker å etablere seg i kommunen, både ved å fysisk legge til rette for dette og også ved å drive markedsføring av Kvæningen som en attraktiv næringskommune.

Flere har i arbeidet med utviklingsanalysen også påpekt at attraktivitet for primærnæringene, særlig tilrettelegging for flere lokale fiskere, er viktig for videre utvikling. Vi mener at slik ikke-bedriftsspesifikk tilrettelegging og infrastruktur, vil falle naturlig inn under innsatsområdet attraktivitet.

Innovasjon Norge ønsker også en tettere oppfølging av tiltakshaver/bedrift etter endt prosjektperiode og foreslår «Prosjektverksted» som et mulig oppfølgingsverktøy.

Som avsluttende del av omstillingsprogrammet burde det vurderes en ny runde av SMB-U, dette kan være et godt verktøy for økt motivasjon for både entreprenør- og intraprenørskap i privat næringsliv i kommunen.

3.2.1 Mål

Omstillingsprogrammet skal være med å bidra til 10 nye arbeidsplasser innen innsatsområdet tilrettelegging og entreprenørskapskultur i omstillingsperioden.

	2021	2022	2023	Sum
Tilrettelegging og entreprenørskapskultur	4	3	3	10

Utover den konkrete målsetting på 10 nye arbeidsplasser er målsettinga med innsatsområdet at Kvæningen skal være en relevant kommune for

- Næringsattraktivitet
- Bostedsattraktivitet
- Besøksattraktivitet

Delmål:

- Bidra til minst 6 nyetableringer i Kvæningen i perioden 2021-2023
- Kvæningen kommune oppleves som en mer attraktiv tilrettelegger for næringsutvikling enn før omstillingsprogrammet ble satt i gang.
- Økt nærings samarbeid i kommunen
- Økt kompetanse i lokalt næringsliv

3.2.2 Strategi

Hoved-aktivitet	Strategi	Mulige tiltak	Prosjektmål
D	Gründerutvikling	Støtte utviklingsprosjekter for nyetablerere	Stimulere til nyetableringer
E	Næringsssamarbeid	Stimulere til næringsssamarbeid og nettverksbygging	1. Tilrettelegge for aktive næringsnettverk 2. Tilrettelegge for utvikling av kompetansemiljø
F	Etablererkultur og ungdomssatsing	a. Elevbedrift	Gi ungdommene i kommunen erfaring med å skape og drive en bedrift.
		b. Prosjektverksted	Tettere oppfølging og mer sammenhengende utvikling.
		c. SMB-U	Skape motivasjon for entreprenør- og intraprenørskap i bedriftene
G	Primærnæringer og foredling	Støtte utviklingsprosjekter for nye prosjekter innen primærnæringer og foredling	Stimulere til nyetableringer

3.3 Utvikling og samarbeid i eksisterende næringsliv

Det siste anbefalte innsatsområdet er utvikling og samarbeid med eksisterende næringsliv, dette er et bransjeuavhengig innsatsområde.

Innsatsområdet er ment å fange opp de bedriftsrelaterte prosjektene som ikke blir dekket av de første innsatsområdene

3.3.1 Mål

Omstillingsprogrammet skal være med å bidra til 8 nye eller sikrede arbeidsplasser i innsatsområde 3 i Kvænangen innen utgangen av 2023. Periodisert vil målet se slik ut:

	2021	2022	2023	Sum
Utvikling og samarbeid i eksisterende næringsliv	6	5	4	15

3.3.2 Strategi

Hoved-aktivitet	Strategi	Mulige tiltak	Prosjekt mål
H	Proaktivt arbeid	Proaktivt arbeid for å avdekke utviklingspotensial. Studietur	Inspirere til utvikling og intraprenørskap
I	Bedriftsrettede tiltak	Støtte til utviklingsprosjekter	Sikre og skape nye arbeidsplasser. Mer robust næringsliv
J	Samarbeidskultur	Støtte til samarbeidsprosjekter	Tilrettelegge for at lokale bedrifter i samarbeid kan tilby nye produkter eller være kvalifisert til å levere tilbud på oppdrag med samlet kompetanse.
K	Nye markeder	Bedriftsrettede tiltak	Støtte eksisterende, lokale bedrifter som ønsker å utforske og etablere seg i nye markeder.

4. Organisering av omstillingsarbeidet

I henhold til vedtak i sak 74/17 i Kvæningen kommunestyre, delegerer kommunen ansvaret for gjennomføring og koordinering av omstillingsarbeidet til det kommunalt heleide selskapet Kvæningen Næringsfabrikk. Administrasjonen begrunner dette valget på følgende måte:

Administrasjonssjefen mener Kvæningen kommunes omstillingsarbeid bør gjennomføres adskilt fra kommuneorganisasjonen. Omstillingsarbeidet er en ekstraordinær innsats på næringsutvikling, med formål om utvikling i næringslivet. Styring av prosjektet bør overlates til aktører som kjenner næringslivet i kommunen godt. Erfaringer fra andre omstillingskommuner er at det kan være nødvendig å skille mellom kommuneorganisasjonen og omstillingsorganisasjonen for å ha et tydelig skille mellom omstillingsarbeid og ordinære kommunale oppgaver og unngå å blande kommunale oppgaver i omstillingsarbeidet [...] Argumentet for delegering av operative ansvaret for omstillingsarbeidet til et kommunalt aksjeselskap, er at aksjeselskap er en fleksibel og ryddig organisasjonsform, med klare regler for styrets og ledelsens ansvar som lovfestet i aksjeloven. Aksjeselskap er regnskapspliktige etter regnskapsloven og det vil være krav om årsregnskap og årsberetning til selskapet. Med å gjennomføre omstillingsprosjektet som kommunalt aksjeselskap vil prosjektregnskapet være adskilt fra kommuneregnskapet. Det kommunale utviklingselskapet vil sannsynligvis bestå etter at omstillingsarbeidet er avsluttet, og det betyr at foreslått organisering bygger opp utviklingskompetanse lokalt og sikrer videre drift etter omstillingsprosjektets avslutning.»

Organisasjonsform	
Navn	Kvæningen Næringsfabrikk AS
Organisasjonsnummer	912 586 049
Besøksadresse	Strandveien 30 9161 Burfjord
Postadresse	Strandveien 30 9161 Burfjord
Telefonnummer	401 06 500

E-postadresse	post@knfab.no
Web-adresse	www.knfab.no
Daglig leder	Tonny Mathiassen
Bankforbindelse	Sparebank1 Nord-Norge
Regnskapsfører	Lisa Stenvold, Estimer AS
Revisor	Sissel Johnsen, KPMG AS
Styreleder	Eirik Losnegaard Mevik
Styrets nestleder	Bjarte André Hollevik
Styremedlemmer	Roy Iver Isaksen Evy-Katrin Andersen Hanne Wiesener
Vara til styret	1. Vara – Sigrun Johansen 2. Vara – Vera Eilertsen-Wassnes
Generalforsamling	Formannskapet Kvæningen kommune
Selskapsform	Aksjeselskap
Bransje	Konsulentbistand i forbindelse med næringsutvikling

5. Ressursinnsats og finansiering

Finansiør	Andel	2021	2022	2023	SUM
Troms og Finnmark Fylkeskommune	75%	3 000 000 ¹	3 000 000	3 000 000	9 000 000
Kvæningen Kommune	25%	1 000 000	1 000 000	1 000 000	3 000 000
SUM	100%	4 000 000	4 000 000	4 000 000	12 000 000

Hverken Troms og Finnmark Fylkeskommune eller Kvæningen kommune har forpliktet seg til løpende finansiering hvert år, og midlene må omsøkes årlig. Det legges allikevel opp til at årlig ramme for de tre årene siste årene av omstillingsprogrammet ligger på 4.000.000,- per år.

Det er ikke lagt opp til at alle innsatsområder skal prioriteres hvert år, en årlig handlingsplan vil vurdere og sette opp mest hensiktsmessige innsatsområder for det kommende året. Det vil derfor ikke legges føringer på interne fordelinger av budsjett for de gitte innsatsområdene da vi ser at denne fordelingen gjøres best gjennom årlige handlingsplaner.

¹ I april 2021 ble det meldt inn økt omstillingsbehov til TFFK med en økning fra 3MNOK til 3,4MNOK. Hvis denne endringen blir godkjent vil disse midlene være tilgjengelig fra 2022.

Vedlegg – Datagrunnlag

1. Datagrunnlag og andre tiltak i strategi og forankringsfasen

Denne omstillingsplanen bygger videre på omstillingsplanen for 2018-2020 i tillegg vil vi ta med relevant datagrunnlag følgende dokumenter:

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Utviklingsanalyse Kvæningen
- Drømme Kvæningen
- Statistikk for Kvæningen, mai 2021
- Hytteturisme i Kvæningen Kommune
- Kartlegging av reiseliv i Kvæningen

I tillegg er det viktig å ha med seg de resultater som omstillingsprogrammet 18-20 kan vise til og bygge videre på disse.

1.1 Kommuneplanens samfunnsdel

I Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) gjøres det en del utredninger om temaer som er relevant for den nye omstillingsplanen. For omstillingsplanen har det blitt satt fokus på spesielt tre områder, disse er Næringslivet med/etter Covid-19, FNs Bærekraftsmål og Utdanning.

1.1.1 Covid-19

På grunn av Covid-19 har det på kort tid skjedd store endringer innen næringslivet, på den ene siden har dette hatt betydelige konsekvenser, mens det igjen på den andre siden har åpnet døren for nye muligheter.

Omstillingsplanen blir nødt til å reflektere at verden ikke er den samme mer etter år 2020, det som var normalen før Covid-19 vil nok ikke være normalen mer når pandemien er over. I KPS gjøres det noen refleksjoner rundt hva som vil være den nye normalen og hvordan vi som samfunn møter disse, og for Kvæningen listes følgende tiltaksområder opp:

- Sårbare grupper som barn, unge, flyktninger og eldre, samt alminnelige enslige, bør prioriteres. Vi må være oppmerksomme på langsiktige konsekvenser som vi ikke ser nå
- Sosiale møteplasser, arrangementer, kultur og andre aktiviteter som skaper fysiske møter mellom mennesker bør prioriteres. Folkehelse og deltakelse blir et viktig plantema
- Fysisk fostring er viktigere enn noensinne – gjelder alle aldersgrupper
- Lag og foreninger samt kulturskolen bør prioriteres høyere
- Mulighetene innenfor digitalisering må utnyttes, både innen de kommunale tjenestene og i andre sammenhenger. IT-kompetansen i hele samfunnet og alle aldersgrupper må styrkes.
- Kommunens kommunikasjon med innbyggerne bør videreutvikles
- Pandemien har øket endringstakten – vi må legge til rette for nytenkning og innovasjon

Det legges spesielt vekt på viktigheten av digitalkompetanse og utvikling, samtidig som det understrekes at dette ikke må overskygge den sosiale dimensjonen.

1.1.2 FNs Bærekraftsmål

Norge har forpliktet seg til å møte FNs bærekraftsmål innen år 2030, hva vil dette si for Kvæningen kommune?

Det er totalt 17 bærekraftsmål med 169 delmål, Kvæningen kommune sier de kan bidra til det globale samfunnet ved å utlede strategier og tiltak med bakgrunn i følgende bærekraftsmål:

- **2 – Utrydde sult**
- **13 – Stoppe klimaendringene**
- **14 – Livet i havet**
- **15 – Livet på land**

I tillegg til disse ønsker kommunen å prioritere følgende mål:

- **3 – God helse og livskvalitet**
- **4 – God utdanning**
- **5 – Likestilling mellom kjønnene**
- **8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst**
- **9 – Industri, innovasjon og infrastruktur**
- **11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn**
- **17 – Samarbeid for å nå målene**

1.1.3 Utdanning

KPS tar for seg problemstillingen hvordan gjennomføre utdanning og styrke den lokale kompetansen uten å måtte forlate kommunen, og lanserer et utdanningscenter som en mulig løsning. Et utvalg bestående av representanter fra politikken, videregående skole, høyere utdanning, lokalt næringsliv og konsulentbyrå har sett nærmere på utfordringer og muligheter knyttet til høyere utdanning i Kvæningen. De understreker mulighetene som ligger i digitale løsninger, men også viktigheten av å ha en «arena-funksjon» – et sted å virke og samhandle.

Et potensielt utdanningscenter i Kvæningen kan fylle rollen som et innovativt utviklingsmiljø innenfor næring, utdanning, kultur og forvaltning. Det tar tid å bygge slike miljøer, men utbyttet kan bli stort.

1.2 Utviklingsanalyse Kvæningen Kommune

Utviklingsanalyse Kvæningen Kommune ble utarbeidet av Proneo AS november 2017, dette dokumentet analyserer næringslivet i Kvæningen og kartlegger de muligheter som ligger her. Formålet for dokumentet er å fungere som grunnlag for utvikling av handlingsplan 2018-2020.

I dette delkapitlet vil rapporten oppsummeres i korthet i tillegg til at man vil sammenligne utviklingen for Kvæningen fra 2016 til utgangen av 2019.

Rapporten fremhever tre hovedpunkt som de mener vil være svært viktig for Kvæningen i årene som kommer, det første punktet er knyttet til det å utnytte naturressursene i kommunen til verdiskapning, her trekkes det fram reiseliv og oppdrettsnæring som bransjer som kan ha stor lokal verdiskapning, dette i tillegg til primærnæring.

Det andre punktet er utviklingspotensialet i eksisterende næringsliv, de vektlegger utviklingsmulighetene spesielt innen tjenesteytende næringer, både som underleverandør til større bedrifter, hytteeiere i kommunen og som leverandør av produkter og tjenester utenfor kommunen. Det siste hovedpunktet rapporten tar for seg er utvikling av entreprenørskapskulturen i Kvænan-gen, denne opplevdes som svak og tilnærmet ikke eksisterende. Svært få bedrifter har valgt å satse større og vokse utenfor egen kommune.

Rapporten forklarer videre at målet for omstillingsprogrammet burde være å utvikle totalsummen av tre dimensjoner, disse er næringsattraktivitet, bostedsattraktivitet og besøksattraktivitet. For omstillingskommuner vil dette ofte skje gjennom å øke næringsattraktiviteten og på den måte i forlengelse skape gode vilkår for å øke de to andre dimensjonene også.

I 2016 var Kvænan-gen kommune rangert som den 405 av 426 beste kommunen i Norge målt etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommuneøkonomi. Rapporten sier at det er en grunn til at Kvænan-gen får status som omstillingskommune men at «Vi ønsker ikke å legge veldig vekt på de negative statistikkene i utviklingsanalysen, primært fordi at denne analysen skal peke på utviklingsmuligheter snarere enn å grave seg ned i negativ statistikk.»

Rapporten går så gjennom næringene i Kvænan-gen og gjør en analyse av disse og utviklingsmulighetene de har, oppsummerer kort under her:

- **Yrkesfiske** – Det er god tilgang på villfisk i kommunen, men de største forekomstene finnes i ytre deler av Kvænan-gen noe som gjør det minst like praktisk for de aktive fiskerne å bo i en av nabokommune som i Kvænan-gen
- **Fisketurisme** – Kvænan-gen har turistvennlig natur med god tilgang på fisk og tilleggsattraksjoner, dette gir et godt konkurransefortrinn for kommunen.
- **Reiseliv** – En merkevarebygging rundt fjellene i Kvænan-gen på linje med det som har blitt gjort i Lyngen vil kunne øke ski- og fjellvandringsturismen betraktelig. Den unike Øksfjordjøkelen har et langt større potensial enn besøkstallene i dag viser til. For kommunens del ville de hatt godt av å ha en stor reiselivsdestinasjon/bedrift som kunne ha fungert som fyrtårn/motor i den videre utviklingen av reiselivet i kommunen, dette spesielt siden kommunen har utfordringer når det kommer til faktisk overnattingskapasitet. Det burde også jobbes mot flere bedrifter som holder åpent i flere sesonger i tillegg til fulltidsarbeidsplasser.
- **Jordbruk/matproduksjon** – Kommunen har store beiteressurser tilgjengelig, i tillegg til store fjellarealer. Dette burde gi gode muligheter for utnyttelse innen matproduksjon. Foredling av både kjøtt [småfe, storfe og rein] og villfisk med utgangspunkt i eksisterende produksjon kan være et potensielt utviklingsområde for Kvænan-gen.
- **Mineraler** – Kommunen har tidligere hatt vært en kommune med brudd- og gruvedrift, det jobbes med utredninger omkring en potensiell framtidig satsing på mineralindustri i kommunen, noe som kan gi et næringsmessig fortrinn med vesentlige ringvirkninger.
- **Teknologi** – Utdanningsnivået i Kvænan-gen ligger under landsgjennomsnittet, teknologiske utviklingsbedrifter krever ofte høyere utdanning, for å satse på dette kreves ekstern kompetanse eller økt utdanningsnivå i kommunen.
- **Håndverk og entreprenørtjenester** – Trendene viser at det ofte blir kjøpt inn eksterne tjenester til kommunen fra nabokommunene. Det ligger et stort utviklingspotensial i å først kunne tilby disse tjenestene selv, for så å utvikle disse til å kunne selges utenfor kommunen. Det understrekes at det særlig innen bygg og anlegg er mulig å hente ut mer verdiskapning ved et bedre samarbeid eller ved å leie seg ut som underentreprenører til større bedrifter utenfra.
- **Industri** – MQWI er den største aktøren i Kvænan-gen, disse har nå ute maksimal av tillatt total biomasse i sjø og utviklingspotensialet her er begrenset med mindre kystsoneplanen endres. Det finnes store muligheter innen leverandørindustri knyttet opp mot sjømatindustrien. Det bemerkes også at det er en fordel for næringsutvikling at kommunen har eget kraftverk.

- **Handel og tjenesteyting** – Det ligger et stort uforløst marked i salg av tjenesteytelser opp mot fritidsbebyggelsen. Det eksisterer en del dagligvare og detaljhandler sentralt i kommunen, men muligheten for flere tilbud knyttet tettere opp mot fritidsbebyggelse burde være aktuelt.
- **Samisk næringsliv** – Tilstedeværelsen av reindriftsnæringa har i sommerhalvåret fremstår som et utnyttet potensial for Kvæningen kommune.

1.2.1 NHOs Kommune NM

Proneo AS baserer en del av datagrunnlaget sitt for Utviklingsanalyse Kvæningen på NHOs Kommune-NM. Dette har blitt tatt inn i Omstillingsplan 18-20 hvor et av effektmålene for å vurdere progresjon er resultater i Kommune-NM.

I tabellen under sammenlignes resultatene som ble oppgitt i utviklingsanalysen (2016) med de nyeste tallene (2020). I løpet av denne perioden har det forekommet en del endringer som kommune og fylkessammenslåinger, dette gjør at direkte sammenligning ikke er mulig. Sammenligningen vil derfor foregå med forholdstall som viser hvordan kommunen scorer målt opp mot andre kommuner i fylket og nasjonalt. Forholdstallet er oppgitt i en skala fra 0-100 hvor 0 er dårligst og 100 er best.

Totalt ser vi at Kvæningen dessverre har hatt en total nedgang både innad i fylket [-13%] og nasjonalt [-11%]. Ser vi generelt på kategoriene har vi på fylkesnivå en nedgang fra 2016 på 13 kategorier, en økning i 10 og ingen forandring i 2, på nasjonalt nivå er det en nedgang i 11 kategorier, en økning i 11 og ingen forandring i 3.

Det er noen få kategorier som trekker totalresultatet betydelig ned, dette gjelder spesielt:

- *Arbeidsledige* (Forholdstall 2016 – 54/53 fylke/nasjonalt mot 5/1 fylke/nasjonalt i 2019)
- *Inntektsnivå* (Forholdstall 2016 – 42/9 fylke/nasjonalt mot 10/4 fylke/nasjonalt i 2019)

Plassering Kvænangen Kommune i Kommune-NM

	Troms og Finnmark Fylke				Nasjonalt			
Beskrivelse	2016 (24 kom-muner)		2020 (39 kom-muner)		2016 (426 kom-muner)		2020 (356 kom-muner)	
	Forholdstall (FT)				100 best 0 dårligst			
	Plass	FT	Plass	FT	Plass	FT	Plass	FT
Samlet rangering	18	25	33	15	405	5	342	4
Næringsliv og privatøkonomi	21	12	33	15	421	1	346	3
Næringsvariasjon	15	37	18	54	389	9	275	23
Inntektsnivå	14	42	35	10	386	9	341	4
Privat sysselsetting	22	8	30	23	420	1	338	5
Kommunalt kjøp av private tjenester	24	0	39	0	425	0	356	0
Arbeidsmarkedet	21	12	37	5	412	3	352	1
Sysselsettingsandel	16	33	26	33	291	32	216	39
Sykefravær	20	17	36	8	418	2	350	2
Uføre	16	33	31	21	383	10	311	13
Arbeidsledige	11	54	37	5	199	53	352	1
Arbeidsmarkedsintegrasjon	14*	42*	NA	NA	329*	23*	NA	NA
Demografi	15	37	21	46	275	35	263	26
Befolkningsvekst	14	42	31	21	282	34	305	14
Yngre vs. Eldre i arbeidsstyrken	12	50	28	28	229	46	210	41
Netto innflytting	8	67	16	59	250	41	236	34
Aldring**	20	17	NA	NA	389	9	NA	NA
Kompetanse	6	75	9	77	223	48	176	51
Andel med minst 4 års høyere utdanning	15	37	30	23	302	29	296	17
Andel sysselsatte med bestått fagutdannelse	7	71	1	100	183	57	58	84
Andel sysselsatte med teknisk og naturvitenskaplig utdanning (opptil 4 år)	8	67	21	46	170	60	241	32
Kommunal økonomi	20	17	29	26	396	7	313	12
Kommunale administrasjon-sutgifter	20	17	30	23	363	15	312	12
Eiendomsskatt fra næringsseiendom i gjennomsnitt per sysselsatt	24	0	35	10	371	13	303	15
Kommuneinntekter i forhold til utgifter	13	46	25	36	370	13	309	13
Kommunal betalingsevne	7	71	16	59	218	49	178	50
Aldring	NA	NA	27	31	NA	NA	275	23
SUM		887	-13%	774		581	-11%	519

*Arbeidsmarketintegrasjon ble ikke målt i 2019

** Aldring ble flyttet fra kategori Demografi til Kommunal økonomi

1.3 Drømme Kvæningen

Drømme Kvæningen er en kort spørreundersøkelse som ble gjennomført i barnehagen i Burfjord, resultatet oppsummeres i figuren under

1. Hva er det mest spennende du kan tenke deg å gjøre i Kvæningen?	2. Hva ønsker du av nye aktiviteter?
Være i barnehagen	Slalåmbakke
Skøyte på isen	Lekepark
Dra på tur i naturen	Felles badestrand
Fiske med fiskestang	Skøytebane
Bade på sommeren	Treningspark
Besøke Burfjorddalen	Barnekino
Gå i fjøset	Turn
	Danseskole
	Nye lekeapparater i barnehagen
	Snurredisse
	Skøyter
	Puterom

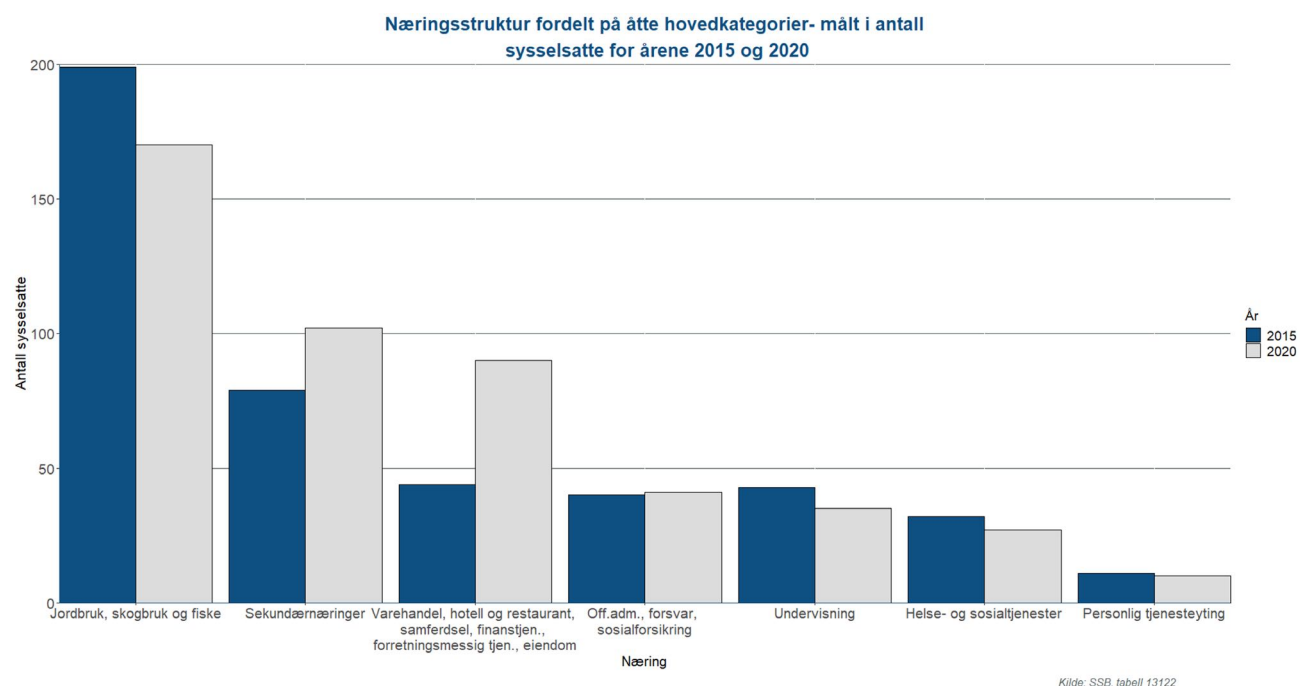
Ut fra dette kan man se at barna setter stor pris på de naturaktivitetene som eksisterer i dag, men at de ønsker seg flere tilrettelagte aktiviteter og tilbud.

1.4 Statistikk for Kvæningen kommune, mai 2021

Det ble gjennomført en konsekvensutredning av Kvæningen kommune i 2017, denne ble lagt til grunn for satsingsområdene i omstillingsplanen 18-20. For å kunne gjøre kvalifiserte valg for omstillingsplanen 21-23 har denne blitt oppdatert med de tall som er aktuelle pr. mai 2021.

1.4.1 Sammensetning av næringer

Nedenfor vises et diagram med oversikt over sysselsatte i kommunen sortert på ulike næringer, diagrammet viser også endringer i næringsstrukturen over en femårsperiode, ser må man på endringen i antall sysselsatte har Kvæningen opplevd en økning på om lag 5,7% fra 2015-2020. Dette er den syvende høyeste økningen for denne perioden for kommunene i Troms og Finnmark fylke.

Sammenligner man diagrammet over med fylket og resten av landet ser man at Kvæningen har en mer ensidig generell næringsstruktur enn normalen både i fylket og nasjonalt. Trekker man derimot ut privat sektor og sammenligner denne med de samme, har man en mer variert næringsstruktur enn snittet. Dette tyder på at Kvæningen kommune har en høyere andel offentlige sysselsatte enn ansatte i privat sektor, noe som gjør utslag på den generelle næringsstrukturen.

I 2019 var 51,8 % av alle sysselsatte ansatt i offentlig sektor, selv om dette tallet er høyt, og høyere enn både lands- og fylkesgjennomsnittet, er dette en betydelig nedgang siden 2015 hvor 63,6 % av alle sysselsatte var ansatt i offentlig sektor. Dette er svært positivt for den private næringsstrukturen i kommunen da det betyr at den offentlige sektoren styrer markedet i mindre grad enn før.

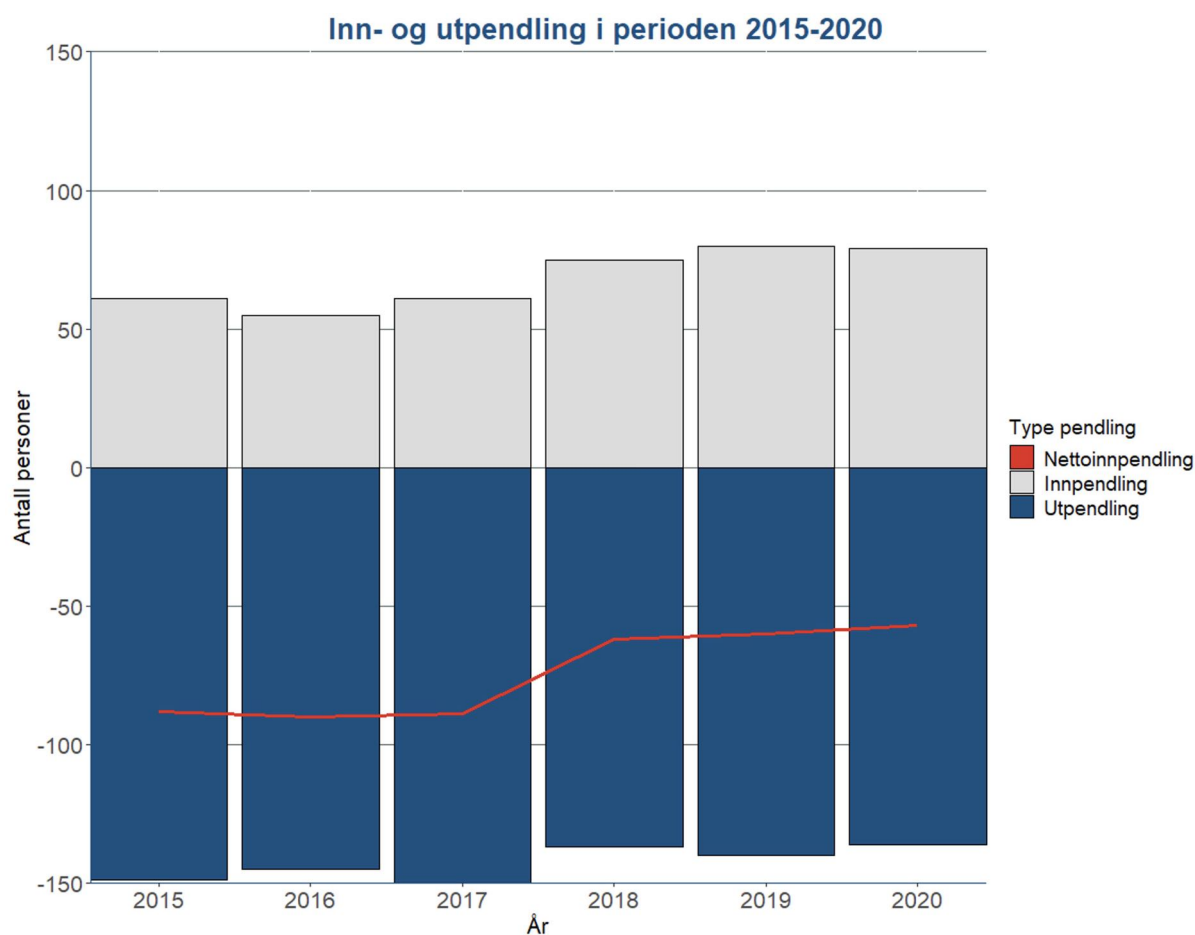
I diagrammet ovenfor ser man også at det fremdeles er en tung overvekt av ansatte innen indikatoren «naturbaserte næringer», dette er næringer som kategoriseres som «sårbare næringer» da de er styres av utenforstående faktorer som f.eks. internasjonal konkurranse, rasjonalisering og kvoter. Dette kan innebære en risiko for kommuner med høy andel sårbare næringer. For Kvæningen har det vært en markant nedgang innen denne næringa siden 2013, men vi ser en gradvis økning igjen etter 2018. Kommunen ligger over snittet for både fylke og land når det kommer til antall ansatte i sårbare næringer.

1.4.2 Pendling og demografi

I Kvæningen kommune er det i dag større utpendling enn innpendling, men de siste årene har man sett en trend hvor det har blitt færre som pendler ut og flere som pendler inn, men nettoinnpendlingen har de 5 siste årene vært negative. Det er i hovedsak innpendling innen helse- og sosialtjenester i tillegg til sysselsatte i sekundærnæringer.

Utpendling gjør at kommunen beholder skatteinntektene fra de sysselsatte, en stor utpendling kan være en indikator på at kommunen er en god bostedskommune, men at det kanskje ikke er et attraktivt arbeidsmarked her.

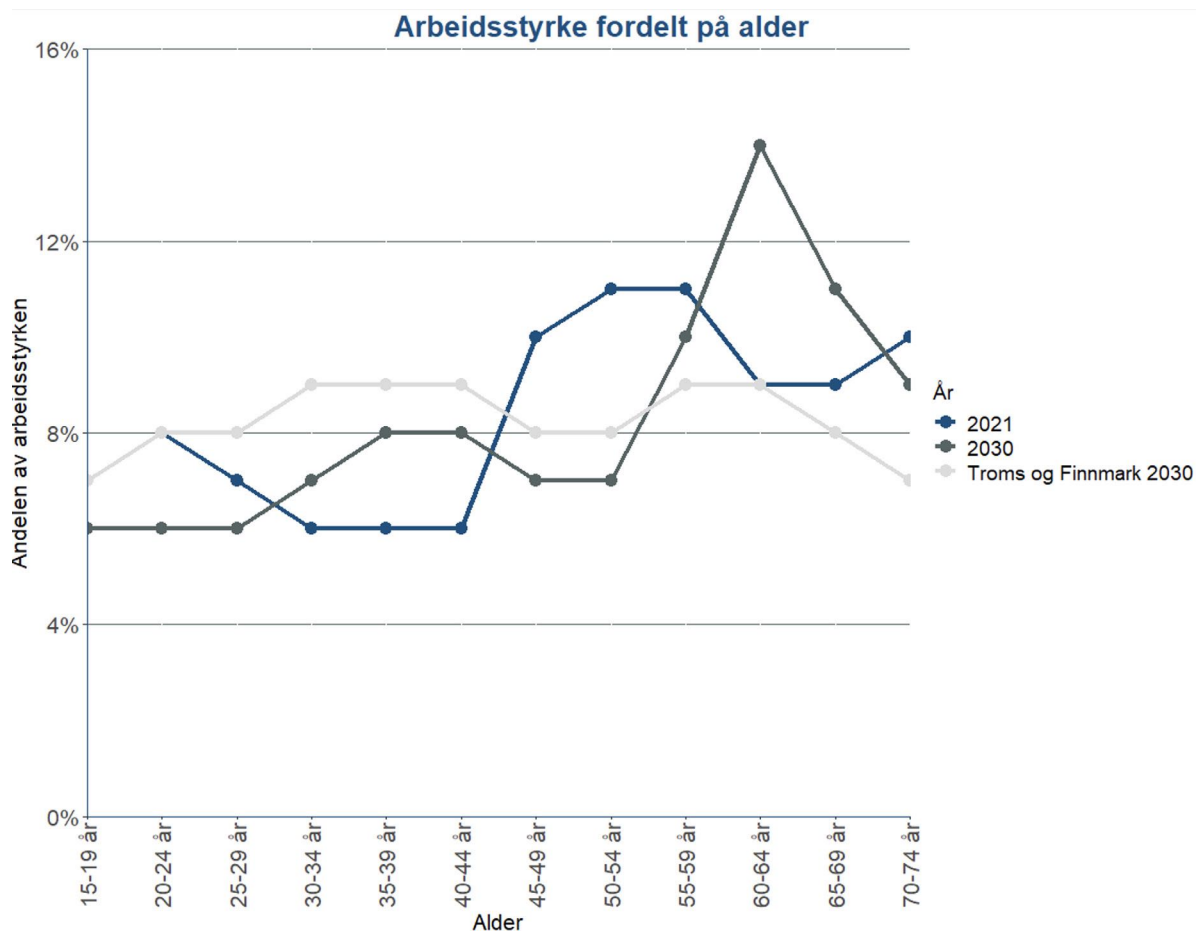
De negative sidene ved innpendling er at kommunen taper skatteinntekter i tillegg til at innpendlerne er bosatt i andre kommuner.

I Kvæningen er det per 1.1.21 bosatt 1166 innbyggere, dette er en nedgang på -11,4% i befolkningen de siste årene, dette er en trend som mest sannsynlig vil fortsette jf. Befolkningsframskrivningen for Kvæningen kommune utført av SSB, og det anslås at nedgangen vil fortsette i samme takt i årene fremover. I tillegg ser vi at snittalderen for befolkningen i det samme tidsrommet har økt fra 44,2 år til 46,9 år, også denne vil fortsette å stige i årene som kommer.

Dette skaper en del utfordringer for den framtidige arbeidsstyrken i kommunen. I diagrammet under ser dere hvordan hovedvekten av arbeidsstyrken i dag er mellom 45-55 år gamle, mens den i framskrivningsmodellen til SSB om 10 år vil være mellom 60-65 år gamle.

Kilde: SSB, tabell 07459 og 12882

1.5 Hytteturisme i Kvænangen kommune

I dokumentet Utviklingsanalyse Kvænangen ble det etterspurt en gjennomgang av hytteturisme og fritidsboliger i Kvænangen, da spesielt hvilke muligheter som ligger her for lokalt næringsliv. I august 2019 leverte Siv. Øk. Per Ivar Seljeseth en rapport om dette temaet kalt Hytteturisme i Kvænangen – Økonomiske effekter og strategier. I dette kapittelet vil det i korte trekk bli redegjort for hovedpunktene i denne rapporten.

«Et av de viktigste argumentene for å satse på bygging av fritidsboliger i en kommune, er at en nybygd fritidsbolig kan betraktes som en næringsmessig «evighetsmaskin». En fritidsbolig skaper trafikk av hytteturister som besøker området i overskuelig fremtid, mens andre typer turister besøker et sted bare én gang i livet. Flere undersøkelser bekrefter at fritidshus brukes mellom 45 og 60 døgn i året, år etter år»

Rapporten velger å kalle fritidsboligene i Kvænangen en næringsmessig evighetsmaskin som årlig generer store inntekter til kommunen og næringslivet. I tabellen under ser dere en analyse av de økonomiske sidene ved fritidsbebyggelse i Kvænangen.

Men før vi tar for oss tabellen må det legges til grunne noen fakta [pr. 08.19]:

- Det er 570 husholdninger i Kvænangen
- Det er 385 fritidsboliger i Kvænangen
- I vedtatte reguleringsplaner i Kvænangen er det 109 fritidsboliger som ikke er ført opp ennå.
- I Troms brukes hyttene i snitt 36,2 netter i året, dette utgjør 13 937 bruksdøgn for fritidsbebyggelsen i Kvænangen

Totale årlige inntekter fra fritidsboliger		
Type	Troms 2018 pr. fritidsbolig/år Kr	Kvæningen 2018 totalt kr
Eie og hold av fritidsbolig	Kr. 17 607	Kr. 6 778 717
Bruk av fritidsbolig	Kr. 14 601	Kr. 5 621 407
Oppussing, oppgradering el påbygg av fritidsbolig	Kr. 25 943	Kr. 9 987 983
Totalt	Kr. 58 151	Kr 22 388 107

I tabellen over ser man hva snitt kost for årlig eie av fritidsbolig i Troms var i 2018 og hva dette kan utgjøre for Kvæningen i året om alle de postene legges igjen i kommunen.

Videre setter Seljeseth opp et regnestykke som viser hvilke verdier som ligger i de 109 fritidsboligene som ikke er satt opp ennå. Kalkylen er basert på snittpris for Troms i 2018, men han ønsker å bemerke at dette vil være noe lavt da Kvæningen ligger i absolutt øvre sjiktet når det kommer til bl.a. tomtepris på fritidsboliger.

Inntektpotensial ubygde fritidsboliger Kvæningen	
Type	Inntektpotensial
Tomtesalg	Kr. 33 000 000
Klargjøring av tomter og infrastruktur	Kr. 33 000 000
Bygging av fritidsboliger	Kr. 82 000 000
Totalt	Kr. 148 000 000

Seljeseth ønsker å poengtere at for første punkt «tomtesalg» vil de aller fleste pengene tilfalle lokalsamfunnet gjennom multiplikatoreffekten, dette betyr at pengene blir reinvestert i andre produkter eller tjenester lokalt, som igjen gjør at neste ledd får penger inn og ofte bruker de ut igjen i lokalsamfunnet. Altså vil pengene fordele seg utover hele lokalsamfunnet slik at det ikke kun er selger av tomte som tjener penger på dette.

Så håper han at flere næringsdrivende i Kvæningen ser hvilke skjulte verdier som ligger i hytteturisme og fritidsbebyggelsen slik at en større del av investeringene blir lagt igjen lokalt.

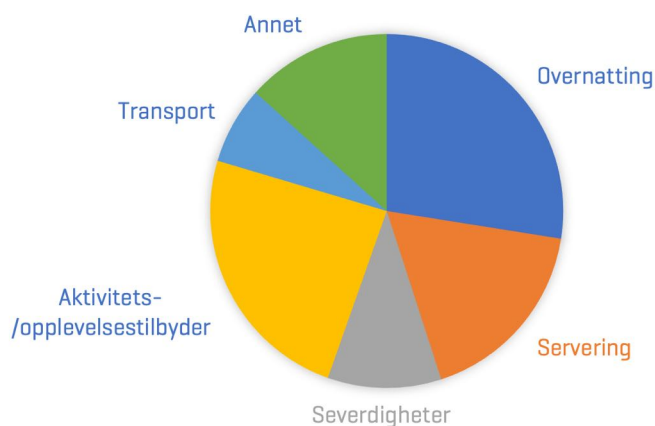
1.6 Kartlegging reiseliv i Kvæningen

Kvæningen Næringsfabrikk bestilte i 2020 en rapport som skulle kartlegge status på reiselivet i Kvæningen. Rapporten ble utarbeidet av 2469 Reiseliv i perioden oktober–desember 2020. I dette delkapittelet vil vi oppsummere noen av hovedelementene i rapporten.

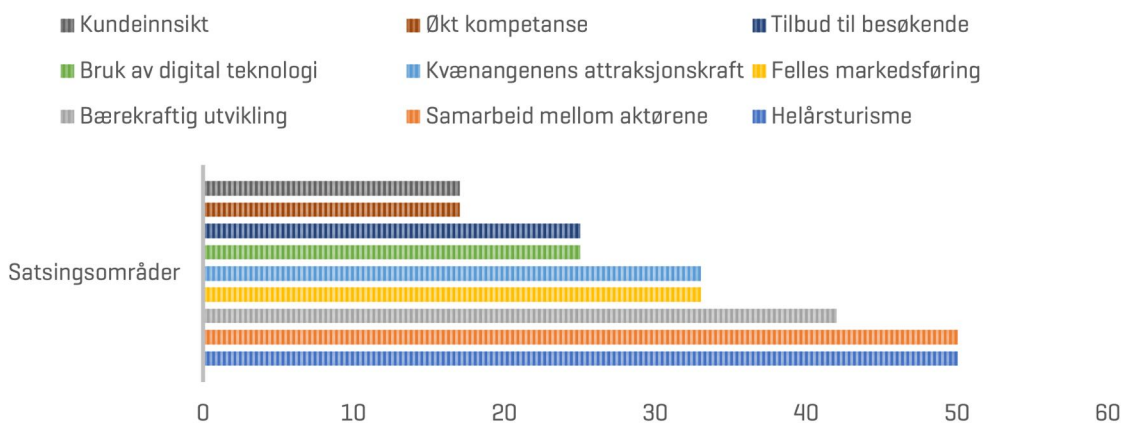
Kvæningen kommune har for det meste små reiselivsaktører som driver med sesongbasert reiseliv med turist-segmentet som hovedmarked. Kun 25% av bedriftene har årlig omsetning mellom 2–4 MNOK, resten har lavere omsetning. For 2020 rapporterer 42% av reiselivsbedriftene i Kvæningen at de har hatt et omsetningsfall på 80% eller mer pga. den pågående Covid-19 pandemien.

I diagramserien på neste side vises hvilke typer bedrifter Kvæningen kommune har i dag (figur 1?), hvilke satsingsområder næringa anser som viktigst (figur 2), og hvilke behov de har i dag (figur 3).

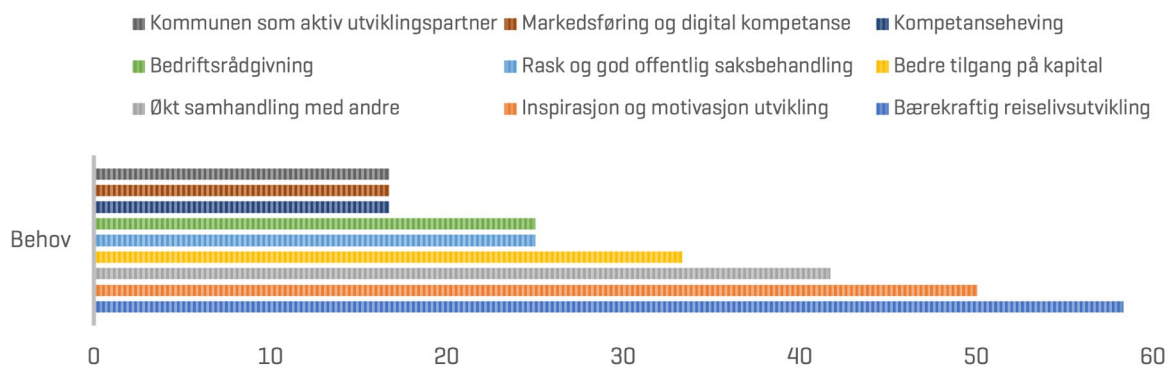
REISELIVSBEDRIFTER I KVÆNANGEN

VIKTIGSTE SATSINGSOMRÅDER

BEHOV

Denne informasjonen vil være med på å forankre og spisse satsingsområdene i omstillingsplanen. 2469 Reiseliv oppsummerer denne rapporten svært godt og konklusjonen siteres under her:

Den gjennomførte kartleggingen viser en sterk vekst i verdiskapingen innen reiselivsnæringen i Kvæningen kommune med verdiskapingsvekst på 30 % i perioden fra 2017 til 2019. Antall kommersielle gjestedøgn har gått ned i perioden, noe som sannsynligvis skyldes et skifte fra den gruppebaserte Nordkapptrafikken til mer individuelle trafikk og vekst i Airbnb overnattinger.

Reiseliv- og opplevelsesnæring kan utvikles til å bli en viktig næring for kommunen og regionen. Vi begrunner dette som følger:

1. Det naturmessige ressursgrunnlaget er til stede og sammen med lokal historie og kultur, danner dette potensiale for en rik og sammensatt opplevelsesproduksjon. Innsatsfaktorene som skal til for å gjøre dette er med hensyn til ressurskrav innenfor det som bør være tilgjengelig
2. Bedriftene virker motivert for sterkere grad av samhandling, men de har behov for inspirasjon og motivasjon for utvikling av egen bedrift
3. Kvæningen har i forhold til det naturbaserte reiselivet en sentral beliggenhet med korte reiseavstander til nærmeste flyplass og ligger langs en hoved ferdselsåre. Transportløsninger må på plass og transportetapper kan omdefineres til opplevelser
4. Virkemiddelapparatet i første linje for bedriftene arbeider effektivt og vil kunne danne en viktig støttefunksjon for bedriftene i et videre utviklingsarbeid

Vi anbefaler følgende:

1. Gjennomføring av en strategiprosess der næringsaktørene blir involvert i diskusjon rundt mål for utvikling av næringen frem mot 2030 og strategier/tiltak i en 3-års rullering. Vi anbefaler å knytte Visit Alta opp mot denne prosessen for å utnytte synergier i allerede vedtatte Reiselivsplan for Alta.[...]
2. Vurdere nærmere mulighetene for å gjennomføre en styrket satsing på helårsturisme gjennom økt fokus på bygging av lønnsom vintersesong (1. okt – 30. april) og opparbeidelse av Kvæningen som reisemål for utvalgte målgrupper i sommersesongen

[Kartlegging reiselivs i Kvæningen, 2469 Reiseliv, s. 13]

KVÆNANGEN NÆRINGSFABRIKK

Strandveien 30, 9161 Burfjord / +47 401 06 500 / post@knfab.no